

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA
PASTEVECTVÍ VE STŘEDOVĚKU

BcA. Vít Zemek

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu
Studijní program Design
Studijní obor Ilustrace a grafický design

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA
PASTEVECTVÍ VE STŘEDOVĚKU

BcA. Vít Zemek

Vedoucí práce: MgA. Tomáš Duchek
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen
uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2020

.....
podpis autora

OBSAH

1	PŘÍPRAVA A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY	5
2	POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ	7
3	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	8
	a) Knižní a periodická literatura	
	b) Internetové zdroje	
4	RESUMÉ	9
5	SEZNAM PŘÍLOH	10

PŘÍPRAVA A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY

Téma diplomové práce jsem volil z několika důvodů. Středověk je mi tematicky blízký, stejně jako téma týkající se přírody a všeho kolem ní. Pasterectví v tomto období mi tedy přišlo jako ideální spojení. Vždycky jsem byl přitahován dokonalou krásou stvořeného světa a jeho fungování v maličkostech. Jako svůj umělecký cíl vidím právě snahu o co nejlepší pochopení těchto základů. Ve své práci jsem se mohl tímto směrem rozvíjet.

Zprvu bylo třeba sehnat potřebné zdroje k danému tématu. Proto jsem hledal v knihovnách Warhorse Studios s.r.o., které se tématem středověku zabývá a kde zároveň pracuji. S povolením jsem využil texty k dané tématice, protřídil a vybral oblasti, kterým jsem chtěl práci věnovat. Po výběru jsem postupně přiděloval jednotlivé názvy ilustrací, které jsem později vytvořil. Vždy pro mě bylo svým způsobem obtížné volit téma tak, aby smysluplně vyhovovalo všem mým požadavkům. A tak jsem si zde stanovil dva hlavní směry: krajinomalbu a portrét, spojené s designem, tedy volnou interpretací tak, aby se nejednalo vždy pouze o čisté zpracování viděného. Jedná se tedy o soubor ilustrací pastýřů, zvířat a pasterectvého prostředí, především krajiny. Ty jsou doplněny ještě ilustracemi hospodářských budov.

Práci jsem pojal studijně, takže jsem se v průběhu tvorby mohl učit nové věci, lépe chápat barvy, světlo a anatomii spolu s dalšími prvky. Tomu odpovídá i zvolený styl, tedy realistický. Je to směr, kterému bych se chtěl i nadále věnovat a jehož zvládnutí je tolik potřebné nejen v mém zaměstnání, ale obecně pro výtvarníka.

Pro výstup jsem použil techniku digitální malby za využití softwarového programu Adobe Photoshop. Digitální tvorbě se už nějaký čas věnuji a v současné době je mým hlavním nástrojem, proto jsem ani neuvažoval o jiné technice. Líbí se mi její snadná portabilita a téměř neomezené možnosti. Jak už ale bylo mnohokrát mnoha výtvarníky řečeno, ani zde neexistuje žádné kouzelné tlačítko, které práci odvede za vás.

Každé ilustraci předcházela podrobná rešerše. Jelikož jsem práci začínal v době, kdy už všechna zeleň téměř zmizela, hledal jsem podklady především na webovém prohlížeči, kde najít ty kvalitní není někdy snadné. Každopádně kdykoliv jsem měl příležitost, pozoroval jsem přírodu kolem sebe a nechával se

inspirovat. Také díky pandemické krizi jsem byl odkázán pracovat především z domova, ale díky dnes už běžnému internetovému připojení to nebyl žádný problém.

U tvorby krajinomaleb jsem například došel ke zjištění, že na mnoha současných digitálních ilustracích není věnována dostatečná pozornost vegetaci, především druhům trav a bylin. Samotného mě překvapilo, kolik bohatství se dá v přírodě najít. Zjištění, jaký je rozdíl mezi rostlinami na louce a pastvině, bylo o to lepší. Samozřejmě ne každý se tímto oborem zabývá, a ne vždy je to podstatné, ale o to jsem raději, když jsem měl tu příležitost zjistit si o tom více.

Práce na ilustracích probíhala tak, že jsem si nejprve našel základní referenci, ze které jsem vycházel (u krajin i práce jiných výtvarníků, kde jsem hledal a inspiroval se barevností), a k ní poté doplňující reference s potřebnými detaily. V procesu malby jsem postupně přidával další prvky, které mi pomohly vytvořit konečnou ilustraci. Vznikly tak zcela nové scenerie. Daných referencí jsem se držel někdy více (především u portrétů) někdy méně (u krajin), jak bylo nutné. Nevyužíval jsem zde žádné 3D prvky, ani techniku fotobashe či jiné, jim podobné postupy. Chtěl jsem ve své práci zachovat jakousi „čistotu“ provedení, i když osobně nejsem ani proti jedné z technik, pokud je dobře provedena.

POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ

Výsledné dílo je realizováno ve formátu 297x200 mm – panoramatický formát. Zvolená vazba je pevná s křídovým papírem uvnitř, na kterém digitální ilustrace vyniknou. Knihu zdobí obálka s krajinou v pozdním odpoledni, kde se pase stádo ovcí. V pozadí je vidět hospodářská usedlost. Samotný obsah je dělen do několika částí týkajících se pastevectví. Kniha začíná úvodem, po kterém následuje první část – pastýři. V této kapitole je uvedeno, jací pastýři byli k danému dobytku potřeba. Objevují se zde portrétní ilustrace postav, zvířat a ilustrace pastvy prasat. Následuje část, která nese jméno „Pastevní plochy“, v níž se ilustrativně věnují louce, pastvině a lesu. V každé z těchto ilustrací bylo obzvláště důležité věnovat pozornost vegetaci, která v dané lokalitě roste.

Další kapitola se věnuje letní pastvě. V této kapitole je popsáno, kdy začínalo období prvního výhonu a kdy naopak pastva končila. První ilustrace zde zobrazuje poslední sníh, nedlouho před prvním výhonem dobytka, jakési „ticho před bouří“. Na další ilustraci je vidět stádo jdoucích ovcí v doprovodu svého pastýře na pastvinu. Poslední malbou je panoramatický pohled na hospodářskou usedlost během podzimu, kde se pase dobytek už jen v prostorách usedlosti.

Předposlední kapitolou je zimní ustájení, kde se dovídáme, čím se dobytek krmil, kdy apod. Rozhodl jsem se znázornit tuto část opět panoramatickou ilustrací, tentokrát v zimní podobě.

Kniha je zakončena kapitolou o hospodářských budovách. Zde jsem zvolil jiný přístup a jednotlivé budovy jsem zobrazil schématicky ve dvou podobách. V horní části vidíme stavbu tak, jak vypadá navenek a pod ní naopak to, co můžeme najít uvnitř. V úplném závěru jsou uvedeny použité zdroje.

Rád bych toto dílo doporučil každému, kdo by si chtěl rozšířit obzory v pasteveckém řemesle v období středověku. Dále pak také jako možnou inspiraci pro méně zkušené výtvarníky nebo ty, kteří se o digitální tvorbu zajímají.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura:

LE GOFF, Jacques a Jean-Claude SCHMITT. *Encyklopedie středověku*. Vyd. 3. Přeložil Lada BOSÁKOVÁ. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-130-2.

ČAPEK, L., PREUSZ, M. *Chov ovcí, ovčíny a sociální struktura ovčího řemesla ve středověku a novověku v Čechách a na Moravě*. Kuděj, 2012, roč. 13, č. 2, s. 6-35. ISSN: 1211-8109.

b) Internetové zdroje:

JAROŠOVÁ, Barbora. *Pastevecká tradice na Východní Moravě. Její minulost a současné snahy o revitalizaci*. Brno, 2007, Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Miroslav Válka, Ph. D.

VEDRALOVÁ, Lucie. *Zemědělský rok ve středověké vesnici, nástroj v archeologických dokladech*. Praha, 2009, Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. Vedoucí práce prof. Doc. PhDr. Jan Klápště, CSc.

RESUMÉ

For my thesis I chose the topic of Medieval pastoralism (illustrated book) which connects my interests of medieval age and nature. Understanding of the basics around us (light, colour, anatomy) is very important to me. So the selection of the topic was not so hard.

First step of the process was to find accurate and right documents for that. And because I work for Warhorse Studios s. r. o. I decided to look into the library there. After I gained permission for using them I had to make a selection from it and decide what I will illustrate.

I wanted to create series of landscapes and portraits (shepherds and animals) also I added illustrations of agricultural buildings. Before I started, I found enough references for each piece, mainly on the internet and then started to design. Painting the animals was more about understanding their structure and anatomy, the same way with the shepherds but designing the clothes, sometimes faces and staff around required different approach. Making landscapes was mainly about designing.

The book is divided into several chapters: the first is about the shepherds where you can find portraits of them and the animals. After that you can read about types of grazing areas with three illustrations. Summer grazing is the next chapter with paintings of last snow before spring, early morning walk to the pasture and panorama of autumn grazing near by the buildings. In the chapter about winter grazing you will read about the kinds of the food for animals, when the shepherd feeds them and other things. Here I also created panorama painting with winter view of the farm. The last chapter tells us about agricultural buildings and I painted several illustrations with the outside views and then the inside views next to them. The book ends with used sources.

I think that my work is for everyone who is looking for the inspiration or anyone else who is interested in this topic.

SEZNAM PŘÍLOH**Příloha 1**

Obálka a panoramatická ilustrace

Příloha 2

Ilustrace louky

Příloha 3

Ilustrace pastviny

Příloha 4

Ilustrace lesa

Příloha 5

Ilustrace koně

Příloha 6

Ilustrace pastvy prasat v lese

Příloha 7

Ilustrace kozáka

Příloha 8

Ilustrace ovčáka

Příloha 9

Ilustrace skotáka a šafářky

Příloha 10

Ilustrace stáje a stodoly

Příloha 11

CD

Příloha 1

Obálka a panoramatická ilustrace

Příloha 2

Ilustrace louky

Příloha 3

Ilustrace pastviny

Příloha 4

Ilustrace lesa

Příloha 5

Ilustrace koně

Příloha 6

Ilustrace pastvy prasat v lese

Příloha 7

Ilustrace kozáka

Příloha 8

Ilustrace ovčáka

Příloha 9

Ilustrace skotáka a šafářky

Příloha 10

Ilustrace stáje a stodoly

